

20 januari 2021

Energimarknadsinspektionen

Box 155

631 03 ESKILSTUNA

2021-01-20

Organisationsnummer: 556417-0800

Sökandens referens: [REDACTED]

Redovisningsenhet: RER01011

Telefon: [REDACTED]

E-post: [REDACTED]@vattenfall.com

2020-100900-0015

Bemötande begäran om komplettering för ansökan om nätkoncession för 170 kV ledning från Bastusel och Slagnäs, dnr 2020-100900, 2020-11-27

Begäran av komplettering av er ansökan

Naturvärdesinventering

Ni har kompletterat ansökan med en naturvärdesinventering i fält. I inventeringen identifierades ett antal naturvärden, värdena i objekten beskrivs och det framgår vilka rödlistade arter som identifierats. Men det saknas en bedömning av resultatet. Se frågor nedan:

- Kommer de identifierade objekten att påverkas?
- Om objekten kommer påverka, hur påverkas de?
- Om de inte går att undvika objekt/objekten behöver ni beskriva vilka skyddsåtgärder som kommer vidtas utifrån de värden som identifierats.
- Av NVI:n framgår att ingen av de noterade rödlistade arterna av kärloväxter och storsvampar är rapporterade inom korridoren för den planerade kraftledningen. Ei tolkar det som att denna skrivning syftar på uttag ut Artportalen. Stämmer det? Av objektbeskrivningen framgår nämligen att det observerats ett antal rödlistade arter, även i objekt som ser ut att korsas av planerad ledningsgata. Ni behöver därför beskriva om och hur de påverkas samt eventuella skyddsåtgärder.

Vattenfalls komplettering:

- Inventering har utförts i fält i enlighet med NVI rapport, NVI 2020-10-21 Slagnäs-Bastusel, vilken bifogats tidigare. Identifierade naturvärdesobjekt från objekt 1-10.
- Objekt 1. Hela objekt 1 finns på Vattenfall Vattenkrafts fastighet. Fastigheten är klassad som verksamhetsområde för vattenkraft. Av den orsaken är skogen i princip undantagen för skogsbruk, men det innebär även att Vattenfall har verksamhetskopplade aktiviteter på fastigheten såsom på elproduktion och verksamhet som följer med denna verksamhet. På denna fastighet har det tidigare funnits en 10 kV luftledning. Föreslagen sträckning följer denna befintliga ledningsgata från Bastusel fram till den Norra dammen. Påverkan består i att ledningsgatan breddas från tioalet meter till trädsäker bredd, ca 36 meter. All skog innanför den trädsäkrade ledningsgatan fälls enligt skogsbrukets gängse metoder. Föreslagen skyddsåtgärd är att nyttja den befintliga ledningsgatan och förlägga den nya ledningen i

samma korridor och därmed minimera det skogliga intrånget. Skyddsåtgärd för de skyddade arterna som observerats inom objekt 1, Gräddporing^{VU} och Vaddporing^{NT} föreslår sökanden att den/de lågorna alltså substratet flyttas inom objektet för att bibehålla vedsvamparna och deras mycel inom området. Åtgärden görs i samband med starten anläggningsarbetena men innan avverkning av ledningsgatan.

- Objekt 2. Även objekt 2 ligger inne på Vattenfall, vattenkrafts verksamhetsområde där Vattenfall bedriver pågående verksamhet. Hänsyn kommer att tas till de äldre stående tallar, där så är möjligt. Lågor (liggande död ved) kommer sannolikt inte att alls påverkas av anläggningsarbetet.
- Objekt 3. Naturvärdet ligger dikt an den befintliga ledningsgatan för den, raserade 10 kV ledningen. Sökanden anser att den raserade ledningen får utgöra mitt för den nya ledningen. Detta innebär en viss påverkan av objektet, sälgar har ett skyddsintresse och speciellt äldre exemplar av sälg varför dessa träd kommer att skyddas förutsatt att de inte förhindrar lindragning eller hotar elsäkerheten.
- Objekt 4. Naturvärdet ligger i ytterkant av den befintliga 10 kV ledningsgatan. Sökanden anser att det innebär minst påverkan att fortsatt följa den befintliga ledningsgatan och låta den utgöra mitt för den nya ledningen och anser alltså inte det är motiverat att ändra sträckningen. Detta innebär att objektet i viss utsträckning kommer att påverkas. De lågor och torrakor som finns kommer att lämnas kvar och fortsätta att utvecklas i den framtida nedbrytningsprocessen och kommer därmed utgöra substrat för nedbrytare av död ved såsom vedsvampar och insekter.
- Objekt 5. Naturvärdet omger den befintliga ledningsgatan. Sökande anser att nyttjandet av befintlig ledningsgata är det bästa alternativet, vilket innebär en breddad befintlig ledningsgata till trädsäker bredd. Naturvärden såsom torrakor och lågor kommer att lämnas kvar och kommer även fortsättningsvis utgöra framtida naturvärden för vedlevande organismer.
- Objekt 6. Naturvärdena i objekt nr 6 kan undvikas genom att ledningssträckningen justeras i västlig riktning enligt figur 1, se nedan. Föreslagen förändring skulle innebära att hela objekt 6 kan undvikas samt att ledningen förläggs intill väg och på en förnygringsyta (kalhygge).

Figur 1. Ledningsgatan justeras enligt ovan för att undvika naturvärde objekt 6.

- Objekt 7. Naturvärdet ligger mellan två berg och på nordsluttningen av Uvbavarries. I dalen finns ett mindre vattendrag. Sökanden har gjort bedömningen att lokaliseringen av ledningen är väl förlagd i landskapet vattendraget och våtmarken högre på Uvbavarries. Undviks. Skyddsåtgärd sålg som är vanligtvis lågvuxen och är som tidigare nämnts ett viktigt naturvärdesträd framförallt för pollinerare tidigt på säsongen, men även för andra insekter och djur. Sökande gör bedömningen att sälgen en av det viktigaste naturvärdesobjekten att spara för att gynna den biologiska mångfalden i ledningsgatan när så är möjligt och det gäller även i det här fallet.
- Objekt 8. Naturvärdet för objekt 8 är kopplat till den uppväxta skogen som är flersiktad. Sökanden gör bedömningen att påverkan på objektet kan till stora delar eller helt undantas genom att nyttja den vingelmån som rätten till linjekoncession ger, eftersom föreslagen sträckning går i ytterkanten av objekt nr 8. Föreslagen skyddsåtgärden är att biotopen lämnas orörd eller åtminstone att påverkan minimeras till en ytterkant.
- Objekt 9 och 10. Båda dessa naturvärden utgörs av våtmarker som är till delar är mer eller mindre beväxna med träd. Sökanden gör bedömningen att påverkan på dessa våtmarker innebär att en ledningsgata upprättas genom våtmarken i form av att trådsnittet tas bort, men ingen övrig direkt påverkan. Luftledningen leder inte till hydrologisk påverkan av våtmarkerna varför dessa fortsatt vara intakta, efter det att ledningen etablerats, när det gäller lågor och rakor kommer dessa att lämnas, förutsatt att inte stående träd kommer att hindra arbetet med ledningsbyggnationen. De skyddsvärda arter som är kopplade till denna biotop är knappnåls lavar vilka förekommer på torrakor och möjligtvis lågor som enbart undantagsvis kommer att påverkas.
- Objekt 11. Berörs inte av denna ansökan och kommenteras inte.

Naturvärden

Av NVI:n framgår att ingen av de noterade rödlistade arterna av kärlväxter och storsvampar är rapporterade inom korridoren för den planerade kraftledningen. Ei tolkar det som att denna skrivning syftar på uttag ut Artportalen. Stämmer det?

Vattenfalls svar:

Ja det stämmer att skrivningen syftar på utdrag från Artportalen. NVI bekräftar Artportalens fyndplatser och att dessa inte ligger inom sökt sträckning. Sökanden hänvisar till sidan nr 11 i rapporten. Där står följande att läsa "Ingen av de noterade rödlistade arterna av kärlväxter och storsvampar är rapporterade inom korridoren för den planerade kraftledningen." Sökanden tolkar detta som att inga rödlistade arter av kärlväxter eller storsvampar kommer direkt att beröras av den nya kraftledningen.

Fågelinventering

Fågelinventering

Såvitt Ei förstår har ni valt att inte utföra någon fågelinventering i fält, vilket Ei begärde in. Ni har inte motiverat varför ni bedömt att en sådan inte behövs. Det framgår dock av naturvärdesinventeringen att konsulten bedömt att ingen art bedöms påverkas i någon betydande omfattning av den planerade kraftledningsdragningen då de berörda arterna har andra krav på sin häckningsbiotop än de som berörs av kraftledningsdragningen eller har likvärdiga häckningshabitat i nära anslutning till den planerade kraftledningsdragningen.

Av MKB:n framgår att ett antal arter som kan påverkas negativt av en kraftledning såsom t ex kungsörn, havsörn och skogshöns har rapporterats i området enligt bilaga F.

- *Ni behöver beskriva varför de fågelarter som kan vara känsliga för ett kraftledningsbygge inte bedöms påverkas negativt. Om det inte går att bedöma utifrån befintligt underlaget behöver ni fortfarande genomföra relevanta fågelinventeringar.*
- *Den kursiva skrivningen ovan är inte tillräcklig för att Ei ska kunna bedöma påverkan på känsliga fågelarter. Vilka arter bedöms ha häckningshabitat som berörs av planerad kraftledningsgata? T ex har tjäder och kungsörn noterats i området.*
- *Gäller den kursiva skrivningen även de fågelarter som räknas upp i MKB:n?*
- *Har ni haft kontakt med lokala/regionala fågelföreningar som har kunskap om området? Beskriv i så fall vad framkom vid denna kontakt.*

Vattenfalls komplettering

Sökanden gör följande förtydliganden. Naturinventeringen utfördes tidigt på säsongen men inom genomförandetiden i enlighet med standard, SS 19900:2014. Sökandes uppfattning är att en NVI med tillhörande fågelobservationer är tillräckligt tillsammans med den dialogen angående projektet med NOF (Norrbottnens ornitologiska förening). Sökanden vill även framföra att Vattenfall har kontinuerliga möten med NOF och vi vill framhålla att NOF är en del av Birdlife Sverige. I de mötena med NOF så är huvudagendan att uppdatera vi varandra om kommande händelser, tillståndsansökningar och pågående projekt eller andra händelser som berör sökanden och/eller NOF såsom den rapport som sökanden hänvisar till nedan. När det gäller detta projekt Bastusel-Slagnäs så har NOF informerats om projektet och dess omfattning både i det officiella samrådet och på våra möten, den respons som sökande mottagit är att planerad ledning mellan Bastusel och Slagnäs inte påverkar fågelfaunan i stort på populationsnivå eller art i området. De har inte heller framförts några önskemål beträffande sökt ledningen, vad gäller fågelavvisare. Men NOF vet att om det framkommer behov av fågelavvisare under tillståndsprcessen (vanligtvis i arbetet med NVI) så kommer sökanden att själv föreslå fågelavvisare. Möten syftar alltså till i en tidigt tidig kontakt för att informera och utbyta vetskaper om områden och händelser. Vi utbyter alltså information om kraftledningar och fågel, NOF är en aktiv förening och får anses uppfylla kunskapskravet för fågel i Norrbotten.

Konstruktion av denna sökta kraftledning är enligt gängse konstruktion, portalledning. Vill sökande framhålla det arbete som Vattenfall tillsammans med övriga större nätbolag tagit fram en syntesrapport beträffande kraftledningar och fågel ” Kraftledningars påverkan på fåglar” se länk nedan. <https://ottvall.com/onewebmedia/Syntesrapport%20Kraftledningar%2020200218.pdf>

Enligt rapporten framkommer med tydlighet att risk för fågelmortalitet är framförallt kopplat till kraftledningens läge, placering i rummet och avstånd mellan faslinor, även isolatorernas längd påverkar el död av fågel. Samtliga dessa parametrar är gynnsamma för detta projekt och sökanden gör bedömningen att det föreligger låg risk för fågelmortalitet.

Specifika platser som bör två platser nämnas är övergången av torrfåran och våtmarkerna i närheten av Slagnäs. När det gäller passagen över torrfåran (Skellefteälven) vill sökande framhålla att älven är starkt modifierad och dess tidigare naturliga sträckningsstråk är påverkade av det faktum att älven är påverkad av vattenkraftsutbyggnaden, men älv dalen utgör sannolikt fortfarande det naturliga stråket för sträckande fågel. Där ledningen korsar den tidigare älven är som nämnts tidigare en torrfåra och en damm i närheten, vilket innebär att sträckande fågel sannolikt inte nyttjar den delen av den tidigare älven för födoosök eller som rastplats/vila. Dessutom är dammkrönet är avsevärt mycket högre än området där faslinorna korsar torrfåran. Sträckandefågel har sedan länge anpassat sig till det hinder som dammen utgör och kommer vilket innebära att den nya ledningen sannolikt inte kommer att utgöra ett hinder för fågel i området. Sökanden vill även nämna att sökt ledningen följer naturliga strukturer i landskapet såsom vattendrag och våtmarker vilket innebär minskar risken för fågelkollisioner. Horisontalt liggande faslinor under som är under trädhöjd är även det gynnsamt för fågelfaunan.

Passagen av de våtmarkerna i närheten av Slagnäs sker i huvudsak i parallellgång med SVK ledningen, sökanden gör bedömningen att den sträckan innebär en väl synlig konstruktion som funnits där sedan länge och innebär att fåglarna anpassat sig till ledningen. Sista sträckan från SVK-ledningen och fram till planerad ny station i Slagnäs går igenom en trädbevuxen våtmark. Sökande anser inte det är motiverat att markera ledningen med fågelavvisare eftersom parallellgången med SVK ledningen innebär att ledningen är väl synlig för fågel och att sista sträckan in mot nya station i Slagnäs där är våtmarken trädbevuxen. Det innebär fåglarna har anpassat sig till den skogbevuxna våtmarken med befintlig trädhöjd innebär att fågelkollisioner med ledningen sannolikt är låg och därmed inte motiverar fågelavvisare.

Om eller när sökande får kännedom att fågelkollisioner inträffar på vårt ledningsnät så åtgärder sökande detta. Dessa händelser om så sker kommer in via allmänheten, vårt underhållsbolag eller vid felindikation från driften. Även dessa frågor avhandlas på våra möten med ornitologiska föreningar. När det gäller Kungs- eller Havsörn finns inga kända boplatser i närheten av planerad ledningsgata. Vad gäller skogshöns finns det med all sannolikhet en väl etablerad population av skogshöns i området tillika som i övriga Norrland, men sökandes gör samma bedömning som konsulten att intrånget inte har en inverkan på populationsnivå för skogshöns. Mellanårsvariationen av skogshöns varierar från år till år och är beroende av flera faktorer så som häckningsframgång och, men även predationstrycket påverkar abundansen av skogshöns.

Mot bakgrund av det ovan framförda så anser inte sökande att det är motiverat med ytterligare undersökningar avseende fågel är motiverat.

¹ Sökanden är medveten om Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätts dom i mål nr M 4612-19. I det målet fanns det dock, till skillnad från i aktuellt fall, konkreta uppgifter om förekomst av kungsörn vid närliggande vindkraftsparker och om möjlighet till etablering av nya kungsörnsrevir i närheten av den planerade ledningen. MÖD ansåg därför att det fanns behov av att genomföra en ny kungsörnsinventering, då den tidigare utförda kungsörnsinventeringen hade genomförts vid en mindre lämplig årstid. I aktuellt fall har det dock inte framkommit uppgifter om att det förekommer boplatser eller revir för kungsörn i området där ledningen är tänkt att gå. Sökanden vill vidare påtala att man bl.a. genom sina kontakter med lokala fågelexperter på NOF måste anses ha tillförskaffat sig tillräcklig kunskap om förekomsten av fågel i området samt att den planerade ledningens läge och konstruktion innebär att det föreligger låg risk för fågelmortalitet.

Övrigt

Sökande inleder beskrivningen från Bastusel och fram till Slagnäs. Anslutningspunkt i Bastusel av den nya ledningen är inne på Vattenfall Vattenkraft AB:s verksamhetsområde därefter följer ledningen en tidigare ledningsgata (10 kV) fram till övergången av torrfåran (Skellefteälven), sträckan är ca 6 km, befintlig ledningsgata nyttjas. Efter övergången av torrfåran föreslås en förändrad sträckning för att undvika objekt 6, sträcka ca 2 km. Det nya förslaget på sträckning anpassas så att ledningen förläggs invid befintlig väg fram till vägövergång, se figur 1 ovan, detta för att undvika ovan nämnt naturvärde.

Nästa delsträcka går mellan bergen och är placerad på norrsidan av Uvbavarries för att sedan ansluta till ett avverkat område med tillhörande skogsbilväg. På denna delsträcka som är ca 4 km lång sker ett aktivt skogsbruk, så kallad pågående markanvändning, men ingen övrig infrastruktur.

Efter nästa vägövergång är det en längre sträcka där ledningen har anpassats med en viss distans från befintlig väg utifrån samrådsprocessen, berörda fastighetsägarna motsatte sig en kraftledning på deras mark eller i närheten av deras bostäder, delsträckan är ca 9 km lång.

Den sista delsträckan har anpassats utifrån samebyns önskemål till befintliga väg och SVKs 400 kV ledning, delsträckan är ca 14 km.

Sammantaget innebär detta att ledningen i huvudsak följer befintliga infrastrukturer i området. Detta för att minimera kraftledningens påverkan på människors miljö och till de verksamheterna samt naturvärden.

För Vattenfall Eldistribution

.....

Med vänliga hälsningar

Vattenfall Eldistribution AB

